Філологія

УДК 378:811.135.1:37.02

Кібак Діана Вікторівна

викладач кафедри румунської та класичної філології

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Kibak Diana

Lecteur of Romanian Classical Philology Chair

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

ORCID: 0000-0002-4491-5494

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ (У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ РУМУНСЬКОЇ МОВИ)

INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF LANGUAGE STUDENTS (IN THE PROCESS OF LEARNING ROMANIAN)

Анотація. *У статті досліджено кореляційні відношення між використанням інноваційних освітніх технологій і підвищенням рівня комунікативних навичок здобувачів освіти. У статті проведено опитування студентів мовних спеціальностей щодо ефективності окремих інноваційних технологій у процесі навчання румунської мови. Дослідження проводилось на базі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. У статті автор аналізує такі інноваційні технології, як гейміфікація освітнього процесу, проєктне навчання і використання комп'ютерних технологій, зокрема використання цифрових платформ під час вивчення румунської мови.*

Встановлено, що основними елементами комунікативної компетентності студентів вищих навчальних закладів є мовленнєві та комунікативні навички, що забезпечують спілкування, та використання лексики в диференційованих видах комунікативної діяльності. Впровадження інноваційних технологій надає студентам вищих навчальних закладів можливість розширити свої комунікативні навички та подолати комунікативну тривожність. Результати опитування здобувачів освіти показали, що найефективнішим, на їхній погляд, є метод моделювання ситуацій у навчальній діяльності (38%), інтелектуальні ігри (18%), комунікативні ігри (14%), метод діалогічної взаємодії (13%), метод кейсів (10%) та навчальна дискусія (7%).

Автор статті приходить до висновку, що успішність імплементації інноваційних освітніх технологій з метою вдосконалення комунікативних іншомовних навичок включає такі критерії, як розвиток навичок самостійного розпізнавання прямих та непрямих стратегій мовлення співрозмовника; повторення частини сказаного співрозмовником для підтвердження розуміння; усвідомлення власних помилок у спілкуванні; використання диференційованих стратегій для їх уникнення та запобігання.

Ключові слова: *румунська мова, інноваційні технології, проєктне навчання, інформаційні технології, комунікативна компетенція, студенти мовних спеціальностей.*

Summary. *The article examines the correlation between the use of innovative educational technologies and the improvement of communication skills among students. The article presents a survey of language students on the effectiveness of certain innovative technologies in the process of learning Romanian. The research was conducted at Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. In the article, the author analyses such innovative technologies as*

gamification of the educational process, project-based learning and the use of computer technologies, in particular the use of digital platforms in the study of Romanian.

It has been established that the main elements of communicative competence of students of higher educational institutions are speech and communication skills that ensure communication and the use of vocabulary in differentiated types of communicative activity. The introduction of innovative technologies provides students of higher education institutions with the opportunity to expand their communicative skills and overcome communicative anxiety. The results of a survey of students showed that, in their opinion, the most effective methods are situation modelling in educational activities (38%), intellectual games (18%), communicative games (14%), the method of dialogical interaction (13%), the case study method (10%) and educational discussion (7%).

The author of the article concludes that the successful implementation of innovative educational technologies aimed at improving foreign language communication skills includes criteria such as developing the ability to independently recognise direct and indirect speech strategies used by the interlocutor; repeating part of what the interlocutor has said to confirm understanding; awareness of one's own mistakes in communication; use of differentiated strategies to avoid and prevent them.

Key words: *Romanian language, innovative technologies, project-based learning, information technologies, communicative competence, students of language specialities.*

Постановка проблема. Сучасна освітня парадигма активно використовує інноваційні технології як підвищення ефективності освітнього процесу під час аудиторного, так і позааудиторного навчання. Для різних спеціальностей дидактичний потенціал цих технологій суттєво різниться. Рівень сформованості комунікативної компетенції студентів

мовних спеціальностей значною мірою визначає успішність їх ділового спілкування та є однією з вимог продуктивної професійної діяльності. У цій статті ми розглядаємо інноваційні технології, які успішно застосовувались на заняттях румунської мови викладачами кафедри румунської і класичної філології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича зі студентами мовних спеціальностей упродовж 2024-2025 років.

Аналіз останніх досліджень. Питання інноваційних технологій належить до актуальних питань сучасної педагогіки. Використанню інноваційних технологій у процесі навчання іноземних мов присвячено праці Л. Афанасьєва [1], О. Купчинської [4], А. Коломієць, Т. Коломієць [3], Л. Никонорової [5] та інших вчених. Як відзначають українські дослідники Р. Гуревич, Г. Гордійчук, Л. Коношевський, О. Коношевський, О. Шестопал у своїй монографії, інноваційні методи навчання іноземних мов повинні насамперед ґрунтуватись на гуманістичному підході і бути спрямованими на розвиток і самовдосконалення особистості [7, с. 101].

Учені І. Ігнатенко, А. Давидюк, І. Трубенко дослідили навчальні можливості чат-ботів, які функціонують на основі ШІ, онлайн курсів, вебінарів для вдосконалення навичок іншомовної комунікації. [2]. Л. Никонорова вивчала переваги проєктної діяльності здобувачів освіти, її вплив здійснення на здатність здобувачів освіти розв'язувати комунікативні завдання і використовувати мову в реальних ситуаціях повсякдення [5]. Г. Олейнікова у своїй статті наголосила на необхідності вдосконалення цифрового підходу, розширення та підвищення ефективності навчального процесу за допомогою традиційних методик викладання [6]. Молдавська дослідниця А. Козарі досліджує освітні технології в контексті національної системи освіти і національних цінностей [8].

Мета статті. Основною метою дослідження буде оцінка того, як інноваційні методи можуть призвести до кращого розуміння та засвоєння

мови (на прикладі вивчення румунської мови) на всіх її рівнях, а отже, привести до вищих академічних результатів і кращого володіння мовними нормами.

Виклад основного матеріалу. Застосування інноваційних технологій у комунікативному підході до навчання румунської мови є добре мотивованим й обумовленим. Його завдання – навчитися використовувати мову для живого діалогу, наприклад, під час поїздки в країну, де розмовляють цією мовою, при студентських освітніх обмінах, при сприйнятті аудіо- та відеоматеріалів. Формування комунікативної компетентності фахівців потребує системного підходу, що повинен реалізовуватися на всіх етапах освіти.

Варто зазначити, що румунська мова належить до романських мов і наділена унікальним балканським колоритом, що поєднує латинську основу з впливом слов'янських, угорських і турецьких мов. Вона відносно проста для вивчення завдяки фонетичній ясності, але вимагає особливої уваги до граматики, зокрема складних дієслівних часів, артиклів і відмінкових флексій. Для навчання румунської мови на мовних спеціальностях в лінгводидактиці використовують низку інноваційних технологій. Опишемо дидактичний потенціал й особливості використання кожної з них. Однією з ефективних і добре апробованих в освітньому процесі є ***технологія моделювання професійно орієнтованих навчально-мовленнєвих ситуацій і технологія проєктного навчання***, які передбачають створення природного мовлення майбутньої професійної діяльності студентів та готують їх до реальної комунікації. Моделюючи навчальні ситуації, студенти відтворюють фрагменти дійсності своєї майбутньої професії. Під моделюванням мовленнєвих ситуацій на заняттях маємо на увазі технологію, що сприяє формуванню ключових компетенцій під час вивчення мови та розширює словниковий запас та лінгвістичний кругозір здобувачів освіти. Моделювання комунікативних ситуацій та їх реалізація в

рольових іграх надають студентам можливості як суб'єктам навчальної діяльності освоїти змістовний аспект професійно орієнтованого спілкування.

Застосування ***інформаційно-комунікаційних технологій*** (ІКТ) у ході навчання румунської мови студентів мовних спеціальностей обумовлено посиленим обміном інформацією через формальні й неформальні канали зв'язку, розширює міжкультурне та ділове спілкування, забезпечує можливості дистанційного навчання. Сучасне цифрове освітнє середовище пропонує безліч сервісів, які допомагають зробити заняття з румунської мови динамічним, інтерактивним і результативним. Це використання інтерактивних презентацій, хмарних сервісів, відеоуроків, платформ для тестування й спільної роботи (Google Workspace for Education, LearningApps, Padlet, Wordwall, Kahoot, Classtime, Genially [11].

Інноваційна технологія ігрового навчання (гейміфікація) є ще одним ефективним методом: за допомогою ігрових сценаріїв, конкурсів або літературних квест-кімнат студенти вчаться краще розуміти тексти різних стилів, розвиваючи внутрішню мотивацію, що розвиває їхнє критичне мислення й допомагає у формулюванні аргументів.

Сучасна освітня парадигма все більше уваги приділяє розвитку комунікативних навичок через евристичну розмову. Умови застосування розмови переглядаються, починаючи від її характеру та способу використання до кількості тих, хто бере участь в іншій розмові. Педагоги пропонують студентам, з одного боку, значно зменшити частоту запитань на запам'ятовування та репродуктивне мислення на користь запитань на мислення, а з іншого боку, створювати якомога більше ситуацій, що породжують у студентів запитання, занепокоєння та власні пошуки. Тільки після висловлення відповіді викладач може корегувати мовлення студента. «Санкціонування» відповідей може бути когнітивним або афективним, вираженим через вербальні стимули (слова) або невербальним (міміка та

жести), здійснюваним непрямими, але сугестивними засобами – такими як пред'явлення діаграм, карт, моделей, що спростовують або підтверджують відповідь.

До інноваційних технологій навчання відносять і ***навчальні інтернет-ресурси***. Це текстові, аудіо- та візуальні матеріали з різної тематики, створені румунською мовою і спрямовані на формування немовної комунікативної компетенції та розвиток комунікативно-когнітивних мистецтв, що навчаються, здійснюють пошук, відбір, класифікацію, аналіз та поширення інформації. Говорячи про студентів мовних напрямів підготовки, зокрема навчання румунської мови, ми використовуємо на заняттях такі категорії навчальних інтернет-ресурсів:

1) електронні словники, додатки-перекладачі, зокрема й на базі нейромереж;

2) блоги румунською мовою;

3) подкасти румунською мовою;

4) фільми (художні й документальні, із субтитрами і без них).

Окрему увагу варто звернути на онлайн-платформи, які дозволяють створювати унікальне онлайн-середовище для навчання, дають можливість формування команд та каналів з власним контентом, організації візитівок, демонстрації екрана, чату, дошки, запису наради (конференції), управління учасниками зборів тощо. Використання освітніх платформ на заняттях румунської мови забезпечує інтерактивність, створює автентичне середовище, розширює можливості для навчання та засвоєння навчального матеріалу. Робота з новими технологіями та ресурсами підвищує навчальну активність, креативність, самодостатність студента, дозволяє змінювати види діяльності в ході занять та мінімізувати монотонність [11].

Візуалізація навчального матеріалу також належить до інноваційних методів навчання іноземної мови і допомагає реалізовувати підхід особисто орієнтованого навчання. Сучасні психолого-педагогічні дослідження

показують, що формування візуальної культури здатне ілюструвати дидактичний матеріал і слугувати лінгводидактичним матеріалом для вивчення мови. Сформована візуальна культура у студентів здатна сприяти більш глибокому та ефективному сприйняттю та запам'ятовуванню дидактичного матеріалу, дозволяє активізувати когнітивне мислення, гостре сприймати сутність досліджуваних явищ, показує його зв'язок з творчим процесом прийняття рішень.

Все частіше в навчальному процесі університету використовується платформа Canva – інтуїтивно зрозумілий інструмент для графічного дизайну, який пропонує привабливі візуальні ресурси, прості у використанні як для викладачів, так і для студентів. На заняттях з румунської мови та літератури Canva додає динамічності, креативності й інтерактивності. За допомогою Canva викладачі можуть створювати плакати з основною інформацією про авторів, літературні течії або граматичні поняття, візуальні схеми, навчальні комікси або інтерактивні презентації. Студенти можуть легше та логічніше зрозуміти граматичні особливості румунської мови, структуру тексту, елементи композиції художнього твору. Використання Canva сприяє формуванню критичного мислення, візуальної грамотності, духу співпраці (через командні проєкти), а також відповідальності за написання послідовного та естетичного візуального продукту [9, с. 70].

До інноваційних технологій навчання належать також інтерактивні технології. Зокрема, під час занять з румунської мови пропонуємо використовувати такі типи вправ для формування комунікативних навичок:

1) літературознавчий конкурс (міждисциплінарний підхід). Студенти отримують зображення відомих літературних персонажів та портрети авторів відповідних творів румунської літератури. Студентам необхідно їх поєднати. Також студентам пропонуються зображення відомих у сучасному світі румунів (політичних і культурних діячів, спортсменів). Перед

студентами ставиться завдання поєднати кожен портрет з атрибутом діяльності, що прославив цю людину.

2) Коментування відеофрагментів. Студенти переглядають відеоролик з метою розуміння переглянутого, пропонуються кілька завдань (вставити пропущену інформацію, відновити текст розмови, перерахувати описові атрибути в цій розмовній темі).

3) Скринкастинг – тип подкасту, що дозволяє передавати для широкої аудиторії відеопотоки із записом, що відбувається на комп'ютері користувача. Його особливістю є можливість задіяти одночасно кілька «каналів сприйняття інформації» – зоровий, моторний та слуховий.

Для аналізу використання інноваційних технологій як засобу формування комунікативних здібностей студентів було проведено опитування серед студентів мовних спеціальностей (румунська мова) в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. В анкетуванні взяли участь 30 студентів 1-3 курсів. Студенти під час анкетування відповіли на запитання: «Які інноваційні технології навчання найкраще сприяють формуванню їхніх комунікативних навичок з румунської мови?» Студенти вказали, що найефективнішим, на їхній погляд, є метод моделювання ситуацій у навчальній діяльності (38%), інтелектуальні ігри (18%), комунікативні ігри (14%), метод діалогічної взаємодії (13%), метод кейсів (10%) та навчальна дискусія (7%) (рис. 1).

Рис. 1. Результати опитування студентів щодо ефективності використання інноваційних технологій

На основі проведеного опитування було виявлено, що викладачі використовують певні вправи для формування комунікативної компетентності у студентів ВНЗ у процесі застосування діалогічного навчання. До них належать вправи на переклад румунських слів рідною мовою в процесі діалогічного спілкування, комунікативні вправи, спрямовані на використання вивченого лексичного матеріалу в мовленні та наближені до природного процесу спілкування, вправи на порівняння слів з їх визначеннями рідною або іноземною мовами.

Успішне впровадження діалогічного навчання на основі комунікативного підходу сприяє формуванню комунікативних здібностей у студентів вищих навчальних закладів, що включає:

- розвиток навичок використання мовленнєвих кліше, еліптичних речень та фраз,
- розвиток навичок самостійного розпізнавання прямих та непрямих стратегій мовлення співрозмовника;
- прагнення до досягнення високих навчальних результатів;

- повторення частини сказаного співрозмовником для підтвердження розуміння;
- усвідомлення власних помилок у спілкуванні;
- використання диференційованих стратегій для їх уникнення та запобігання.

Переваги інноваційних технологій навчання полягають також у формуванні у студентів здатності самостійно розпізнавати прямі та непрямі стратегії в мовленні співрозмовника; використовувати комунікативні стратегії відповідно до комунікативної ситуації; використовувати мовні кліше, еліптичні речення та фрази.

Якість освітнього процесу впливає на розвиток комунікативної компетентності студентів. Однак це буде можливо лише за умови, що викладачі використовуватимуть вправи на переклад міжнародних слів на рідну мову в процесі діалогічного спілкування; комунікативні вправи, спрямовані на використання лексичного матеріалу, вивченого в мові та близького до природного процесу спілкування; вправи на порівняння слів з їхніми визначеннями рідною та румунською мовами тощо.

Висновки. Таким чином, формування комунікативної компетентності студентів мовного напряму підготовки залежить від їхньої здатності мотивувати, рефлексувати, від лексичної активності, свідомого використання мовних кліше, еліптичних речень, фраз і лексем, володіння достатнім словниковим запасом та правильного використання професійної термінології в процесі спілкування. Основними елементами комунікативної компетентності студентів ВНЗ є мовленнєві та комунікативні навички, що забезпечують спілкування й використання лексики в диференційованих видах комунікативної діяльності і допомагають подолати комунікативну тривожність.

Література

1. Афанас'єва Л.В. Інноваційні підходи до вивчення іноземної мови професійного спрямування (впровадження мультимедійних технологій). *Актуальні проблеми іншомовної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти:* зб. матеріалів всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2014. С. 11-13.

2. Ігнатенко І. П., Давидюк А. Р., Трубенко І. А. Інновації в методиках навчання іноземних мов: досвід України. *Академічні візії*. 2024. (37).

3. Коломієць А., Коломієць Т. Розвиток інформаційної культури педагога в процесі професійної інноваційної діяльності. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка.* 2009. № 3. С. 80-83.

4. Купчинська О.В. Інноваційні технології у вивченні і викладанні іноземних мов. *Актуальні проблеми іншомовної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти:* зб. матеріалів всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2014. С. 32-35.

5. Никонорова Л. Інноваційні технології в освіті: метод проєктів у вивченні іноземних мов. *Інноватика у вихованні*. 2020. № 2 (11). С. 216–222.

6. Олейнікова Г. Особливості викладання іноземної мови у форматі змішаного навчання. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету.* 2022. № 58. С. 109–119.

7. Освітнє середовище для підготовки майбутніх педагогів засобами ІКТ: монографія / Р. С. Гуревич, Г. Б. Гордійчук, Л. Л. Коношевський, О. Л. Коношевський, О. В. Шестопал; за ред. проф. Р. С. Гуревича. Вінниця : ФОП Рогальська І. О., 2011. 348 с.

8. Apreotesei M. D., Cozari A. Traditional national values – a valorizing source of culture in the educational process. *Acta Et Commentationes, Sciences of Education.* 2025. 41(3). P. 110-122. DOI: https://doi.org/10.36120/2587-3636.v41i3.110-122.

9. Bakirova H. B. A terminology is a Tool in Development of Lexical Competence. *Eurasian Scientific Herald.* 2022. 4. P. 69–73. URL: https://geniusjournals.org/index.php/esh/article/view/466 (дата звернення 15.02.2026).

10. Coman C., Țîru L.G., Meseșan-Schmitz L., Stanciu C., & Bularca M.C. Online Teaching and Learning in Higher Education during the Coronavirus Pandemic: Students' Perspective. *Sustainability*. 2020. 12. 10367. DOI: https://doi.org/10.3390/su12241036

11. Tsurkan M., Greb M., Ilkiv, A. Using ict in teaching ukrainian language to foreign medical students. *Information Technologies and Learning Tools*. 2021. 83(3). P. 288-300. DOI: https://doi.org/10.33407/itlt.v83i3.3517